

MEZINÁRODNÍ DEN ARCHEOLOGIE

Záchranný archeologický výzkum hradu Krakovce u Rakovníka

Hrad byl ve své dnešní podobě vybudován jako novostavba v 80. letech 14. století. Jeho stavebníkem byl Jíra z Roztok, významný dvořan Václava IV. V písemných pramenech je však zachycena existence ještě staršího hradu Krakovec. Předpokládalo se, že se nacházel v sousední vesnici Krakovci, přičemž byl opuštěn a zanikl v důsledku nové výstav-

by dnešního hradu Krakovce. Tento předpoklad je však nutné opustit. V roce 2017 proběhl na hradě archeologický výzkum v souvislosti s opatřeními na odvod dešťové vody. Pod současným povrchem nádvoří byla zachycena torza zdí hradu, který Jíra nechal kompletně rozbořit.

Jan Kypta, NPÚ, ÚOP středních Čech

Zed' současného hradu

Odhalené zbytky rozbořeného hradu, vpravo zed' současného hradu

Odhalené zbytky rozbořeného hradu, vpředu a vpravo zdi současného hradu

Nález otopného zařízení oranžerie zámku Veltrusy

Existence skleníků, oranžerií a dalších podobných staveb byla vždy závislá na provozu dostatečně výkonného otopného zařízení. Cenná zjištění o podobě a funkci topení v pozdně klasicistní oranžerii zámku Veltrusy přinesl archeologický výzkum během rekonstrukce objektu v r. 2017. Do topeniště v podobě tunelovité pece vestavěné do severního obvodového základového zdiva bylo přikládáno ze zahloubeného obslužného prostoru umístěného v zaniklém přístavku. Žár z pece produkoval páru rozváděnou do kanálového topného systému v hlavním sále oranžerie. Jedná se o jeden z poměrně raných příkladů užití tohoto technického zařízení v rámci českých zemí.

Archeologický výzkum narazil rovněž na stopy staršího otopného zařízení, které fungovalo patrně ještě v před-

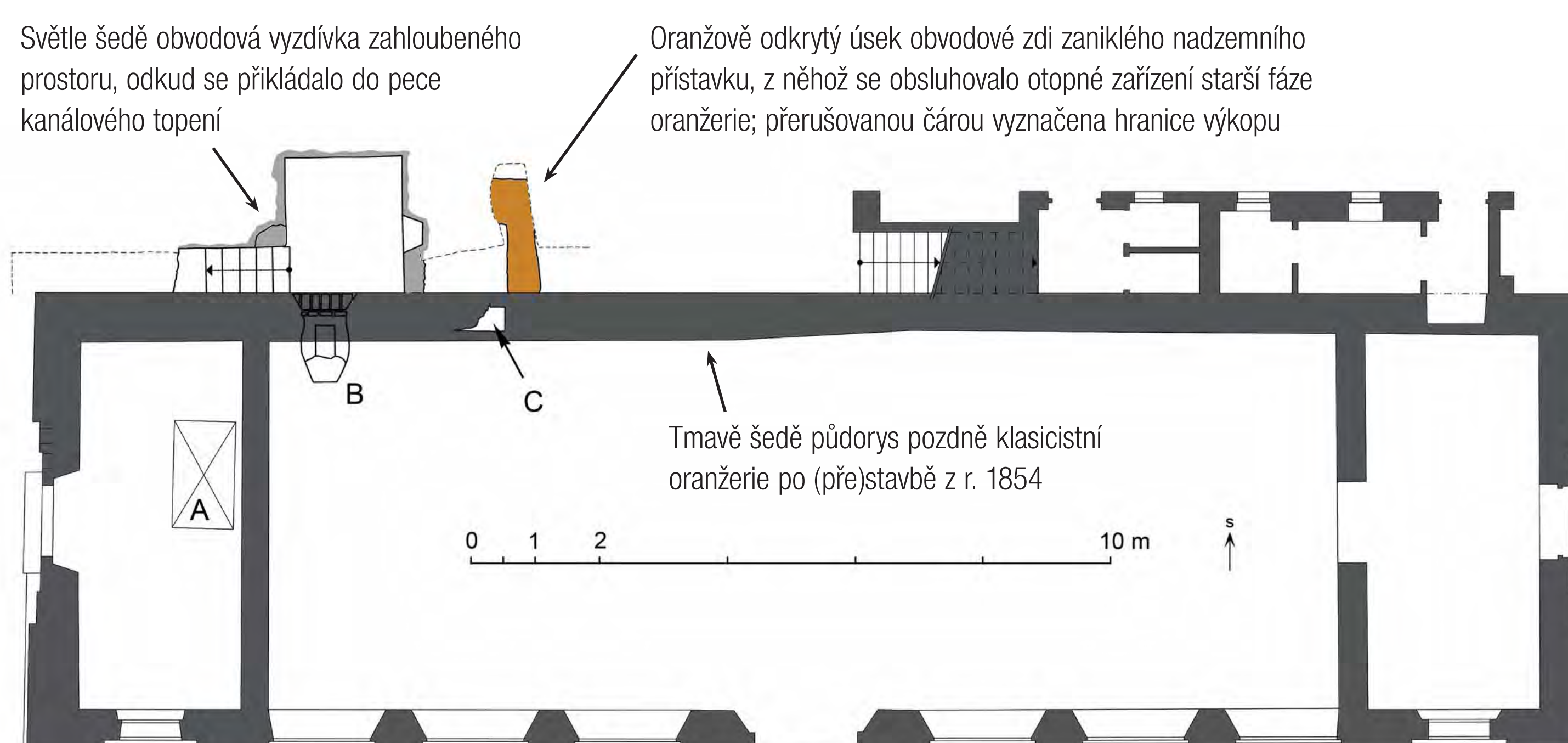
klasicistní fázi oranžerie. Tehdy se rovněž z exteriérového, ale nezahluobeného přístavku, který stával v podobné poloze, jako mladší topeniště, obsluhovala otvorem v obvodovém zdivu pravděpodobně kachlová kamna.

Současná podoba oranžerie pochází z r. 1854. Dle dochovaných popisů staveb v zámeckém parku by bylo možno předpokládat, že se jedná o novostavbu v místě staršího skleníku či fíkovny. Na základě nálezů pozůstatků otopného zařízení souvisejícího se starší fází objektu je zřejmé, že oranžerie z r. 1854 využila alespoň některé pozůstalé části svého předchůdce.

Filip Laval, NPÚ, ÚOP středních Čech

Celkový pohled na oranžerii od jihu

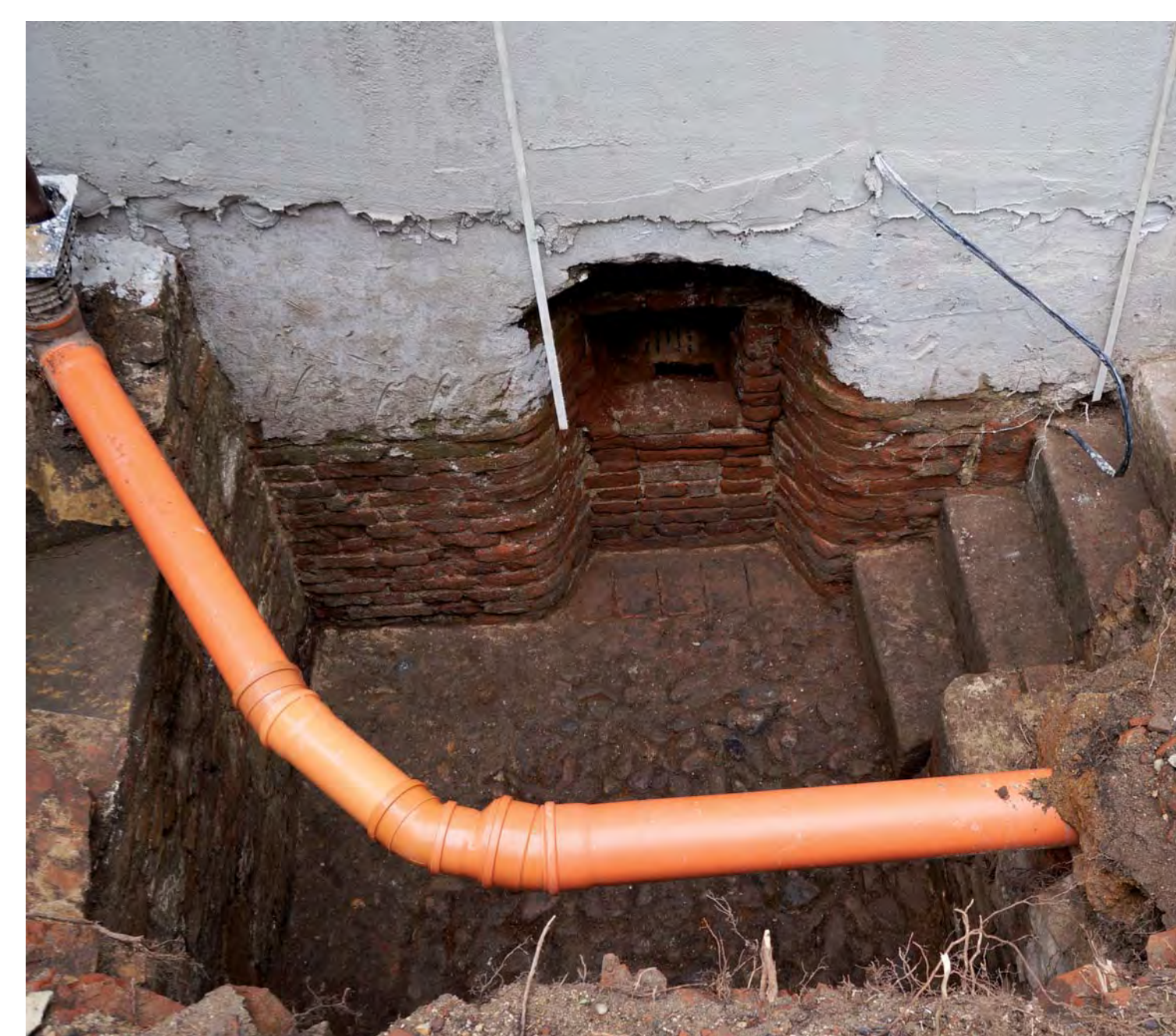

Půdorys oranžerie zámku Veltrusy (1854) s odkrytou nálezovou situací při severní obvodové zdi

A – zahloubená obslužná jáma kanálového topení pozdně klasicistní oranžerie

B – pec pojatá do obvodového podpovrchového zdiva

C – dutina v nadzemním obvodovém zdivu, pozůstatek starší fáze vytápěcího zařízení

Zahloubený příkladací prostor a ústí pece v základovém zdivu. Spolu s předstíní, z níž se k topeništi sestupovalo po kamenných schodech, byl obslužný prostor umístěn v zaniklém uzavřeném přístavku u severního průčelí

